

Konstitutionsutskottet

Ink 2005 -11- 23

Dnr 050-1041-2005/06

Birgitta Ohlsson (fp)
Allan Widman (fp)

Anmälan av försvarsminister Leni Björklund för dennes agerande i samband med tecknande av avtal om militärt samarbete med Saudiarabien.

I media har det framkommit att försvarsminister Leni Björklund tecknat ett avtal om militärt samarbete mellan Sverige och Saudiarabien. Saudiarabien är bland annat intresserat av att investera i det svenska luftburna övervaknings- och stridsledningssystemet Erieye. Men saudiska investeringar i Erieye är bara en del av större planer om allt mer intima försvarskontakter länderna emellan.

Försvarsberedningen, som är regeringens eget samrådsorgan, förbereder nu ett underlag inför vårens krishanteringsproposition. Därav fanns planer på besök till länder som ofta drabbas av katastrofer i Europa eller Asien. Men i ett sent skede lades reseplanerna om. Saudiarabien blev plötsligt ny destination för politiker och försvarsindustrin. Samma dag som regeringens planer på samarbete med Saudiarabien blev kända, kom beredningen hem från en hastigt planerad resa till huvudstaden Riyadh.

Saudiarabiens vice försvarsminister på besök i Sverige, prins Khaled bin Sultan Abdul-Aziz Saud, utvecklade sin syn på vad ramavtalet innebär i en intervju: "Det handlar inte bara om att köpa vapen. Det handlar om ett komplett samarbete där vi kan utbyta kunskaper om militär träning och vidareutbildning på vissa områden. Det handlar också om en viss typ av forskning, utbyte av underrättelser och samarbete i medicinska frågor."

Enligt Utrikesdepartementets egen rapport om mänskliga rättigheter och demokrati i Saudiarabien är läget oerhört allvarligt. Landet har inga demokratiska val och det råder inte religionsfrihet. Kvinnor är förvägrade grundläggande mänskliga rättigheter. Politiska partier är förbjudna, demonstrationer olagliga, fysisk tortyr som amputering och offentlig piskning vanligt förekommande och dödsstraffet tillämpas frekvent i form av halshuggningar. Det är dessutom förbjudet i lag att kritisera islam eller kungafamiljen. Brott mot sharialagarna bestraffas med piskning och stympning. Homosexualitet är förbjudet i lag och bestraffas hårt. Den oberoende amerikanska organisationen Freedom House rankar årligen demokratitillståndet hos världens länder. Enligt dem har inte situationen vad gäller mänskliga rättigheter nämnvärt förbättrats de senaste tio åren. Landet ligger i samma kategori vad gäller ofrihet som

kommunistiska respektive religiöst fundamentalistiska stater som Kuba, Nordkorea, Iran och Laos.

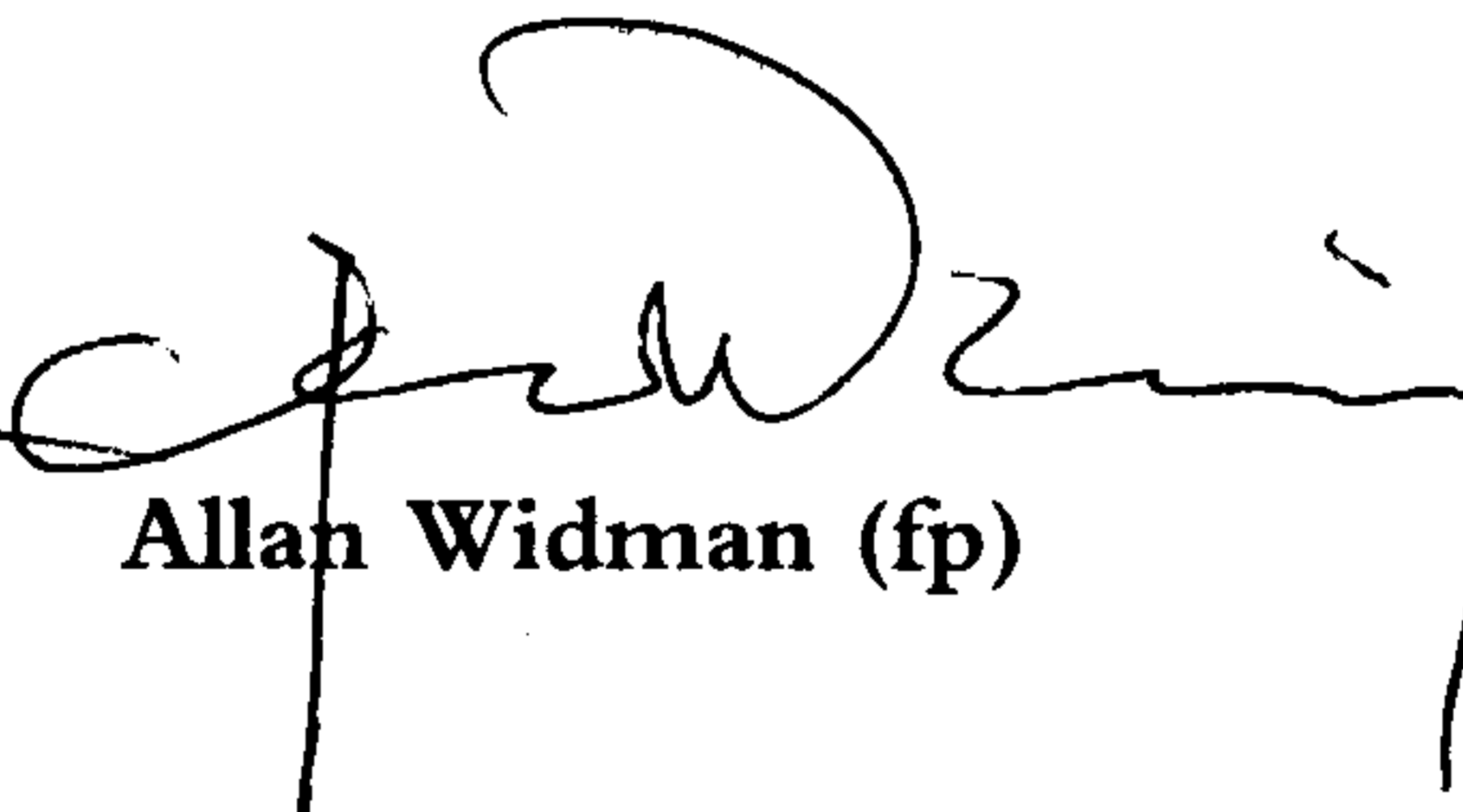
Det står tydligt i regeringens riktlinjer för krigsmateriel export att Sverige bör undvika att exportera vapen till länder som kränker de mänskliga rättigheterna: *"Tillstånd till utförsel av krigsmateriel, eller annan utlandssamverkan som avser krigsmateriel, bör inte lämnas om det avser stat där omfattande och grova kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer."*

Vidare står det i den svenska krigsmateriellagstiftningen att tillstånd om vapenexport får endast lämnas "om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för det och det inte strider mot Sveriges utrikespolitik." Faktum är att i den officiella svenska utrikespolitiken, formulerad av regeringen och godkänd av riksdagen, så ligger det i Sveriges utrikespolitiska intresse att främja mänskliga rättigheter. I regeringens skrivelse "Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik" (2003/04:20) står det: *"Svensk utrikespolitik skall främja och öka respekten för de mänskliga rättigheterna. Värnandet om de mänskliga rättigheterna är en prioritet inom svensk utrikespolitik, och skall påverka och genomsyra alla dess delar, inklusive utvecklingssamarbetet, migrationspolitiken, säkerhetspolitiken och handelspolitiken."*

Det är tydligt att militärt samarbete med Saudiarabien inte är förenligt med de utrikespolitiska målen att verka för demokrati och främjandet av mänskliga rättigheter. Konstitutionsutskottet bör granska huruvida försvarsministerns undertecknande av ramavtal om militärt samarbete med Saudiarabien strider med gällande svensk krigsmateriellagstiftning och principerna för svensk utrikespolitik.

Stockholm 2005-11-23

Birgitta Ohlsson (fp)

Allan Widman (fp)